

ผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ที่มีผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู : กรณีศึกษาสถานศึกษา มัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี*

The Effect of Teacher Development by using the Process of The Coaching & Mentoring System Affecting School Effectiveness : A Case Study of Secondary Schools In Pathumthani

พรสุดา ฮวบินทร์ (Ponsoda Huab-in)**

ปริญญ มีสุข (Parinya Meesuk)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับของผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี 3) ศึกษาผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 227 คน ได้จากโปรแกรมสำเร็จรูป G*power ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 66 ข้อ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ผลการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน และ 3) ผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี เรียงตามลำดับ ได้แก่ การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 (X_3) การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง (X_2) การฝึกอบรมในงาน (X_1) สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัด

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปีการศึกษา 2559

This article is part Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology

** นักศึกษาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี E-mail: igetgifi@gmail.com อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญ มีสุข

Student of Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi. E-mail: igetgifi@gmail.com. Thesis Advisor: Asst Prof. Parinya Meesuk.

ปทุมธานี ได้ร้อยละ 78.10 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'y = 0.150X_1 + 0.352X_2 + 0.433X_3$

Abstract

The purposes of this research was to study 1) level of effective teacher development by using the Process of The Coaching and Mentoring System within secondary schools in Pathumthani, 2) the level of school effectiveness within secondary schools in Pathumthani and 3) the effect of teacher development by using the Process of The Coaching and Mentoring System affecting school effectiveness within secondary schools in Pathumthani. Samples were taken from 227 teachers of The Secondary Educational Service Area Office 4, computed with G*Power 3.1.9.2 by stratified random sampling. Research instrument was a 5-Likert's scale questionnaire (59 items). Data was analyzed by mean, standard deviation and multiple regression analysis.

Research results were as follows 1) level of effect of teacher development by using the Process of The Coaching and Mentoring, as a whole or as an individual aspect, was high, 2) the effectiveness of secondary schools level, as a whole or as an individual aspect, was also high, and 3) the effect of teacher development by using the Process of The Coaching and Mentoring system affecting school effectiveness within secondary schools in Pathumthani were 21st century skills (X_3) coaching and mentoring (X_2) on the job training (X_1) respectively. These findings also revealed that the effectiveness of secondary schools in Pathumthani were at 78.10 percent. The standard score regression equation was $Z'y = 0.150X_1 + 0.352X_2 + 0.433X_3$

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

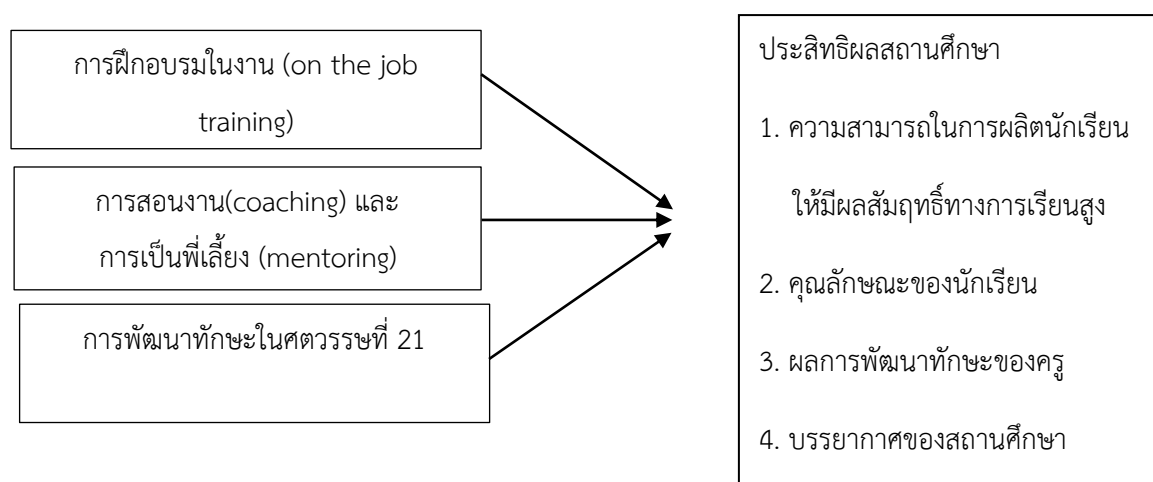
การศึกษาได้รับความคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่างๆ มากมายในสังคม นับตั้งแต่การช่วยให้อ่านออกเขียนได้และคิดเป็นตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหา ต่างๆ อีกทั้งยังสามารถช่วยสร้างสรรค์สังคมและพัฒนาประเทศชาติ ในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายนั้น คุณภาพการศึกษาจะเกิดขึ้นได้อย่างมีคุณภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาทุกปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาครู ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่ผ่านมาต้องพบกับปัญหาต่างๆ ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) เรื่อง บทวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน พบว่า ประสิทธิภาพการใช้ครูและศักยภาพครูมีปัญหาเรื่องทักษะและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ครูบรรจุใหม่ยังขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เนื่องมาจากได้รับมอบหมายงานที่ไม่ตรงกับสาขาที่เรียนมา สอดคล้องกับจิรนนท์ นุ่นชูคันธ์

(2559) ที่พบว่าครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ ครูประจำการบางส่วนมีศักยภาพไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีนโยบายสังคมคุณภาพชีวิต โดยให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบเพื่อพัฒนาครูตามสมรรถนะ ให้เป็นครูดี มีคุณภาพ คุณธรรม ในปีงบประมาณ 2556 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดโครงการพัฒนาครูที่เน้นการสร้างเสริมเข้มแข็งของสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนการสอนในบริบทที่หลากหลายของลักษณะและขนาดของโรงเรียน โดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ให้เป็นไปตามความต้องการจำเป็นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ประสานสถาบันอุดมศึกษาเพื่อร่วมเป็นคู่พัฒนาองค์ประกอบของกระบวนการตามโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การฝึกอบรม (On the job training) 2) การสอนงาน (coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (mentoring) และ 3) การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เป็นองค์การหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับนักเรียนตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาภาคบังคับ ได้นำนโยบายการศึกษาดังกล่าวสู่การปฏิบัติและกำหนดเป้าหมายที่จะเพิ่มพูนความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน มุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพของครูผู้สอน โดยโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ได้ประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นคู่พัฒนาครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการสอนงาน (Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามบันได 5 ขั้น คือ การเรียนรู้ที่จะตั้งคำถามและสร้างสมมุติฐาน (Learning to questions) การเรียนรู้ที่จะสืบค้นความรู้และสารสนเทศ (Learning to search) การสร้างองค์ความรู้ (Learning to construct) การสื่อสารและนำเสนอ (Learning to communicate) การบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Learning to serve) ซึ่งเรียกว่า QSCCS อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านภาษา (Literacy) ความสามารถด้านจำนวน (Numeracy) ความสามารถในการให้เหตุผล (Reasoning Ability) นอกเหนือจากการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่คาดหวังของประชากรในศตวรรษที่ 21 ที่นักการศึกษาระดับผู้นำหลายท่านแสดงความเห็นว่า ครูควรสอนน้อย แต่ให้นักเรียนเรียนรู้ได้มาก (Teach Less Learn More) ด้วยการพยายามให้ผู้เรียนคิดและลงมือปฏิบัติ ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือทำ ดังที่ วิจารย์ พานิช (2555, น.138-139) เสนอแนะว่า ครูต้องเปลี่ยนตัวเองจากครูสอนวิชามาเป็นโค้ช ฝึกให้ทำโครงการเพื่อการเรียนรู้แบบบูรณาการที่จะทำให้ปัญญางอกงามจากภายในตัวผู้เรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่าผลของการพัฒนาวิชาชีพครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การฝึกอบรม (On the job training) 2) การสอนงาน (coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (mentoring) และ 3) การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 นั้นส่งผลอย่างไรต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครู ด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ที่มีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู : กรณีศึกษาสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานของการวิจัย

ผลของการพัฒนาวิชาชีพครูตามโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ทั้ง 3 องค์ประกอบส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครู และปัญหาการเรียนของนักเรียนซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของการศึกษาของชาติในปัจจุบัน
2. สถานศึกษา สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลสำคัญ ในการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อให้เกิดผลในด้านอื่นๆ
3. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดนโยบาย และการวางแผนการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 22 โรงเรียน รวม 1,671 คน

2. การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*power ด้วยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.25 โอกาสของความคลาดเคลื่อน (error prob) เท่ากับ 0.05 ค่าอำนาจการทดสอบ ($1 - \beta$) เท่ากับ 0.95 คำนวณขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมได้เท่ากับ 227 ตัวอย่าง ด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการสุ่มทำให้ได้สถานศึกษาจำนวน 4 แห่ง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ โครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ประกอบด้วย การฝึกอบรมในงาน การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาประกอบด้วย ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คุณลักษณะของนักเรียน ผลการพัฒนาทักษะของครู บรรยากาศของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามถามเกี่ยวกับผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา จำนวน 29 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้เกิดความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หลักฐาน วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ประสิทธิภาพของสถานศึกษา และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

ขั้นที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวมาสร้างแบบสอบถาม 3 ตอน

ขั้นที่ 3 ดำเนินการปรับปรุงเครื่องมือแบบสอบถามที่เกี่ยวกับโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring และแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาและเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาในข้อคำถาม

การหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหาคุณภาพเครื่องมือ โดยหาความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability)

1. พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content/Validity) ของเครื่องมือโดยวิธีหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ (Try Out)

2. เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.50 ขึ้นไป ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อแนะนำก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ (Try Out) ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามมีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง

โครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง	$\bar{X}$ Error! Bookmark not defined.	S.D.	แปลผล
1.การฝึกอบรมในงาน (x_1)	4.04	0.69	มาก
2.การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง (x_2)	3.95	0.61	มาก
3.การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21(x_3)	3.98	0.59	มาก
เฉลี่ยรวม	3.99	0.63	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การฝึกอบรมในงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21และการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของสถานศึกษา สถานศึกษามัธยมศึกษา
จังหวัดปทุมธานี

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{X}$ Error! Bookmark not defined.	S.D.	แปลผล
1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง(Y_1)	4.11	0.89	มาก
2. คุณลักษณะของนักเรียน (Y_2)	3.79	0.88	มาก
3. ผลการพัฒนาทักษะของครู(Y_3)	3.88	0.95	มาก
4. บรรยากาศของสถานศึกษา(Y_4)	3.86	0.49	มาก
เฉลี่ยรวม	3.91	0.49	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าประสิทธิผลของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง รองลงมา คือ ผลการพัฒนาทักษะของครูบรรยากาศของสถานศึกษาและพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คุณลักษณะของนักเรียน

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง
กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สถานศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

	X_1	X_2	X_3	y
X_1	1.000			
X_2	0.865*	1.000		
X_3	0.773*	0.839**	1.000	
Y	0.789*	0.845**	0.844*	1.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r) ระหว่าง 0.789 ถึง 0.865

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้านพบว่าผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง ด้านการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง ด้านการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และด้านการฝึกอบรมในงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ค่าสมการถดถอยพหุคูณผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง ที่มีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ตัวแปร	b	S.E.b	B	t	sig
Constant	0.939	0.107		8.765	0.000
X ₁	0.106	0.045	0.150	2.368	0.019
X ₂	0.282	0.059	0.352	4.777	0.000
X ₃	0.359	0.048	0.433	7.416	0.000
R= 0.884					
R ² = 0.781					

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว ร่วมกันอธิบายความผันแปรประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 78.10 โดยพบว่า การฝึกอบรมในงาน การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 มีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีอำนาจในการทำนายการเปลี่ยนแปลงประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ดีที่สุด คือ การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21(X₃) การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง(X₂) การฝึกอบรมในงาน(X₁) สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 78.10 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'y = 0.150X_1 + 0.352X_2 + 0.433X_3$

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การฝึกอบรมในงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สืบเนื่องจากสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ได้นำนโยบายการศึกษาดังกล่าวสู่การปฏิบัติและกำหนดเป้าหมายที่จะเพิ่มพูนความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน มุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพของครูผู้สอนโดยโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ทำให้สถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานีได้เล็งเห็นความสำคัญของการนำโครงการนี้มาสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาครูและให้ครูนำแนวทาง

จากโครงการไปพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับ Allan (2007) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตเดเวน ประเทศอังกฤษ พบว่า การพัฒนาครูในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ทำให้ครูมีความเชี่ยวชาญในสาระวิชาและศักยภาพในด้านการปฏิบัติงาน ค้นพบข้อบกพร่องของตนเองนำไปสู่การพัฒนาตนเองและผู้เรียน มีการปฏิสัมพันธ์กับทั้งเพื่อนร่วมงานและผู้เรียนมากขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ ทานอกและคณะ (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังเข้าร่วมโครงการผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู มีสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี 2) สมรรถนะพื้นฐานด้านความรู้ของครูหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุผลให้บุคลากรในสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ให้ความสำคัญ กับโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring อยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง รองลงมา คือ ผลการพัฒนาทักษะของครูบรรยาภาของสถานศึกษาและพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ คุณลักษณะของนักเรียน จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องประกันคุณภาพภายในและให้รายงานผลคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนนอกจากนี้สถานศึกษาต้องได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาโดยมีเกณฑ์มาตรฐานและตัวบ่งชี้เป็นเครื่องมือให้สถานศึกษา ได้ดำเนินการพัฒนาสถานศึกษา โดยได้รับการนิเทศ ติดตามและประเมินอย่างต่อเนื่องจากต้นสังกัด จึงทำให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ Bredeson, V.P.(2000) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นความสามารถในการบริหารงานในสถานศึกษาด้วยความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารและครูในการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความก้าวหน้าทางความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้อย่างมีความสุข และเพิ่มความเชื่อมั่นในสถานศึกษาต่อสังคมภายนอก

3. ผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี เรียงตามลำดับ ได้แก่ การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 การสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยง การฝึกอบรมในงาน สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ร่วมกันอธิบายความผันแปรประสิทธิภาพของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 78.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีอำนาจในการทำนายการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพของสถานศึกษาได้ดีที่สุด คือ การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลก ชลธิชา ห้อมฟุ้ง และสมพร ร่วมสุข, (2559) โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 มี

ความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานการประเมิน การพัฒนาครูการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ด้านการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจอบรมในงานและการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าระดับการปฏิบัติอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นการสอนงานและการเป็นพี่เลี้ยงของครูในการปฏิบัติงานควรได้รับการส่งเสริมให้มีความชัดเจนในขั้นตอน ระเบียบและวิธีการปฏิบัติ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน นำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านคุณลักษณะของนักเรียนอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในด้านอื่นๆ พบว่า ระดับการปฏิบัติอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นสถานศึกษาควรพัฒนาคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ ด้วยการพยายามให้ผู้เรียนคิดและลองปฏิบัติ ครูต้องเปลี่ยนตัวเองจากผู้สอนวิชามาเป็นโค้ช ฝึกให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือทำ จะทำให้ปัญญางอกงามจากภายในตัวผู้เรียน

3. ผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่ Coaching and Mentoring ด้านการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในระดับสูงสุด ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในการจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพของครูผู้สอน การพัฒนาความรู้และทักษะให้ก้าวทันวิทยาการสมัยใหม่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching & Mentoring กับสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ เพื่อตรวจสอบว่าผลการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching & Mentoring ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน บริบทต่างกันให้ผลอย่างไร

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ PLC (Professional Learning Community) ไปพัฒนาทักษะและการเรียนรู้การปฏิบัติหน้าที่ครูเพื่อศิษย์สู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2

- พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- สมเกียรติทานอกและคณะ. (2556). การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring. เข้าถึงเมื่อ 19 มกราคม เข้าถึงได้จาก <http://www.edu.nrru.ac.th/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). เรื่งบทวิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน. เข้าถึงเมื่อ 19 มกราคม เข้าถึงได้จาก <http://www.onec.go.th/index.php/book/BookView/1206>
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- จิรนนท์ นุ่นชูคันธ์. (2559). “การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.” วารสาร Veridian E-Journal ปีที่ 9, ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม – เมษายน 2559) : 93-94
- ชลธิชา ห้อมฟุ้ง และ สมพร ร่วมสุข. (2559) “การสอนคิดขั้นวิทย์กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของ ผู้เรียนและ การเสริมสร้างความภูมิใจในภูมิปัญญาไทย” Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่9 (ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2559) หน้า 1549 -1563.

ภาษาต่างประเทศ

- Allan. (2007). The benefits and impacts of a coaching and mentoring programs for teaching staff in secondary school. Accessed January 21. Available from <http://readinglists.warwick.ac.uk>
- Bredeson, V.P.(2000).The School principal's role in teacher professional development, Journal of In-Service Education,25 : 54- 59.